

SZABADSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési árak:	
Éves: Negyedévre	3 korona.
6 hónap: Negyedévre	2 " "
3 hónap: Negyedévre	1 " "
1 hónap: Negyedévre	20 " "

Felelős szerkesztő:
Rudnyánszky Gyula.

Kiadó laptulajdonos:
E. Á. S. J. ó z s e f.

Egyeszsám ára 4 fillér.
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Debrecen, Csapó-u. 9. — Telefon 275

A kiegyezési javaslatok.

— jan. 30.

Magyarország és Ausztria miniszterelnökei, mint előzetesen megállapodtak, beterjesztették mind a két állam parlamentjeiben a kiegyezés és az ezt kísérő megállapodások egész törvényanyagát. Nekünk Magyarországon kevesebb törvényjavaslattal van dolgunk, nálunk a vám- és kereskedelmi szövetséggel, a vámtarifával, ama vállalatok kétszeres megadóztatásának elkerüléséről szóló javaslattal, melyek mind a két államban birnak telepekkal és a szállítási adóról szóló javaslattal ki van merítve az anyag.

Ausztriában ellenben hozzájárulnak mind azok a törvényjavaslatok, melyek nálunk már törvényerőre emelkedtek, évek óta érvényben vannak, odaát azonban a 14. §-sal léptek életbe.

Ami nálunk törvénynyé lett, az természetesen teljesen érintetlen marad és Ausztriának csak a maga területére nézve kell megtennie a megfelelő, de csakis az egyedül megfelelő intézkedéseket.

A kiegyezés tehát immár itt

van. A puszta alaprajznál több az, — hogy hasonlatnál maradjunk — nyers falazata már az annak a hatalmas épületnek, mely csak az utolsó tatarozást várja még, hogy aztán emberek számára lakályossá legyen.

A terv, mely szerint felépült, mesteri kivált ha tekintetbe vesszük a sajátságos voltát is a terepnek, melyen a tervet kivinni kellett.

A javaslatok szerint gondoskodás történt mind a két állam gazdasági életének minden szükségletére nézve és a vámtarifa adja azt a fogantyút, melynél fogva ezt a gazdasági életet, mely befelé immár folytonosságot és szerény mozgást fejthet ki, kifelé is megvédehetjük.

A hangulat, melylyel ez a kiegyezés Ausztriában találkozik, korábbi időkkel szemben teljesen megváltozott. A helyzet bizonytalansága, melyet az elkeseredett s mégis kilátástalan nemzetiségi harc még jobban kiélesített, — meglehetősen megtörte Ausztriában az öntulbecsülést, a választók nyomása napról-

napra fokozódik és a pártok — úgy látszik — éppen a kiegyezésre való tekintettel az anyagi kérdések tárgyában megegyeznek, ha a nemzetiségi kérdésekben még éppen nem nem értenek is egyet. Ennek a hangulatnak megfelelőleg a felfogás is, melylyel a kiegyezés szükséges voltát fogadják, a nézet is, melyet Magyarország jogaival szemben valának, jobb és mind a két államra nézve üdvösebb lett.

Call osztrák kereskedelemügyi miniszter a két állam közt való természetes vonatkozásokat legjobban jellemezte, midőn Magyarország virulására nemcsak reményét, de kívánatát is kifejezte és hisszük, hogy ezt a reményt, ezt a kívánságot az osztrák pártok többsége magára nézve is jogosnak fogja elismerni. És ezzel a kiegyezés, mint már öt évvel ezelőtt az Ausztriában dúló obstrukciós civakodás kezdetével követeltük, ki van kapcsolva a kicsinyes és most még teljesíthetetlen nemzetiségi panaszok kielégítését szolgáló eszközök sorából.

Nálunk nem kellett a hangulatnak valami különösen megváltozni

Margit.

Irtta: Martos Ferencz.

Aranyszőke haja hosszú fonatban, kék selyemszalaggal átkötve, hullott alá sugár termetére. Amikor egyszerű fehér kartonruhájában, kezében csattos imakönyvvel, a diákok sorai közt a templomba ment, tejfehér arcát égető pir öntötte el s nem volt hatalom, amely földre szögezett szemét fölemelhette volna. Az ártatlanság bája ragyogott homlokán s a jökevdű diákok megigézve, sóhajtván néztek parányi facipő után.

Igy irtam volna Gretchenről, ha száz év előtt születtem, az én Gretchenem egy villogó szemű fekete hajú kis ördög, aki imakönyvvel a kezében, ringó léptekkel lejt a templomba, míg a kiélt, filozófképű gyermekek vállat vonva dudolják körülötte hogy:

„There was a maid, and —
She was afraid, and —
There was a maid, and —
She was a afraid, and —
ez az egész különbség !,

Páris szeret kacagni, hát Gretchen karton ruhájából levágott egy darabot, imakönyv helyett tamburint adott a kezébe s megszületett — Pierette. Pierette, a bájos kis bakfis a akinek a legjobb szíve van és a ki hü Pierottjához a padlásszobában is, csak az a rossz tulajdonsága van, hogy mindig kacérokodik és nem lehet vele okosan beszélni. De hát ki olyan izléstől elrugaszkodott ember, a ki Pierettel okosan akarjon beszélni?

Történt egy reggel Párisban, hogy az esztétika tanára föltette szemüvegét, maga elé hívatta Pierette-t és így szólt hozzá:

— Pierette, ön már nagy leány és ideje, hogy komolyan gondolkozzék a jövőjéről. Ön szegény és kívülem nincsen senkije. Ha egy férfi meg tudja keresni a kenyerét, miért ne tudná egy nő is? Miért ne tudhatna ön anynyit, mint egy férfi? Miért ne lehetne ön olyan mint én?

Pierette kacagott, Pierottra gondolt.

— Tudja meg tehát, hogy ön emancipált nő lesz. Nem érti? Ezentúl kevesebbet fog kacagni és többet gondolkozni, ennyi az egész.

A tanár ur levette orráról a szem-

üveget és Pierette orrára tette. Pierette keces piroquette-t vágott és topánja hegyével megcsiklandozta a tanár ur orrát. A tanár ur tüszentett és bosszusan rázta a fejét, mialatt Pierette kacagva táncolt ki a szobából.

A tanár ur abban a most legutóbb megesett történetben, amely lantom idegeit felhangolta, egy párisi egyetemen tart előadást a filozófiából. Pierette pedig a saját édes leánya, akit a vén pedellus Margit kisasszonynak szokott volt címezni. Margit kisasszony tehát, mint az elmondottakból világosan látszik, felsőbb matezist és metafizikát tanult. Egy ideig jól mulatott az előadások furesaságán, de hamar megszökött a leckék elől.

A tanár ur sorra járatta vele az összes párisi lánynevelő intézeteket, de mindenünnen hazaküldték rövid idő alatt. A bizonyítványai kegyetlenül rosszak voltak, hanem a jókedve, az változtatlan. A tanár ur ekkor kijelentette, hogy vagy tanul és szolidabban viseli magát, vagy beadja egy javító intézetbe.

Margit kisasszony keserves könyeket hullajtott s megígérte hogy ezetül a legpéldásabb emancipált kisasszony lesz.

a kiegyezést illetőleg. Hasznos voltát, mely a józan igényeket figyelembe veszi, soha sem ismerték félre; csak ideiglenesen voltunk felháborodva a kiméletlen klikkpolitikuskok bárgyu önhittségén, kiknek vad üvöltésére ez elbolondított tömeg hosszú időn át figyelemmel és ítélet nélkül hallgatott. Reánk nézve a kiegyezés létrejötté gazdasági fejlődésünk állandó alapjának kezessége nekünk a kiegyezés megadja azt a lehetőséget, hogy az a halálos álmom, melybe kereskedelem és ipar esett, eltűnjék, hogy feloldassék az átok, mely alatt minden vállalkozási szellem békókba verve fetrengett. És ezért elvárjuk, hogy Magyarország létérdekeire való tekintettel, melyek e kiegyezésnél kérdésbe jönnek, annak létesítéséhez minden párt, ellenzéki kritikája által a függetlenségi párt is hozzá fog járulni.

Nem tudjuk elképzelni, hogy nálunk, miután odaát a kiegyezés miatt az obstrukció eltűnik, éppen a kiegyezésnél fészkelje be magát az obstrukció. Mert a kiegyezés eredménye reánk nézve Ausztriával szemben minden esetre biztosítva van.

A reánk nézve legfontosabb pontokat már előre törvény útján kivittük a kiegyezésből és tekintettel arra, hogy a vámtarifa segélyével kifelé is védekezniünk kell — akár kereskedelmi szerződésekkel, akár azok nélkül, de valószínűleg hosszulejáratu kereskedelmi szerződésekkel — az ellenzék helyes belátása mellett az egész hátralékot is keresztül fogjuk vinni.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Saját tudósítónktól.

Budapest, január 29.

Zsufolt karzatok mellett folytatták ma a katonai javaslatok tárgyalását. A tegnapi nap szenzációi után a közönség azt hitte, hogy mára is maradt valami, de ebben alaposan csalódott, mert mára nem maradt más, mint Komjáthy, a ki széles alapon kezdte meg obstrukciós beszédét és kevéssel 12 óra után szünetet kért, hogy aztán kibeszélje az ülést.

Emóciót azonban nem csinált, a pénzügyi bizottságban elmondott beszédét melegítette fel némi elhagyásokkal. Nem is hallgatták a képviselők, vagy a karzaton, vagy a folyosón időztek és részben a Fejérváry tegnapi nyilatkozatait mérlegelték, részben pedig a Singer ügy felett tépelődtek, kinek van igaza?

Sokan azt remélik, hogy Fejérváry tegnapi kijelentései befolyással lesznek a vita menetére. Ma azonban ezt határozottan konstatálni nem lehetett. Annyi tény, hogy nincs nagy kedv az obstrukcióra odaát. Igen lanyha utánzata ez a Bánffy és az 1889-iki véderő obstrukciónak.

Fejérváry konciliáns magatartása és a nemzeti követelések egy részének beteljesülése elejét kellett, hogy vegye a heves ellentállásnak és egyelőre csak bevallani restellik.

Részletes tudósításnak itt következik:

Elnök: Apponyi Albert gróf.

A kormány részéről jelen vannak: Széll Kálmán miniszterelnök, Fejérváry Géza báró és Cseh Ervin.

Elnök fél 11 órakor megnyitja az ülést és bemutatja a kérvényeket.

Az ujonclétszám.

Komjáthy Béla: A hadsereg mindig áldozatokat kért a nemzettől a nélkül, hogy bármit is tett volna a nemzet érdekében. A hadsereg emelését és az ezzel járó terheket még azon az alapon sem szabad követelni, a melyen a kormány és a szabadelvűpárt áll. A közös hadsereggel és a hadseregben mindig olyan ábrándokat akartak megvalósítani, a melyek a nemzet sirját fogják még megásni. Magyarországnak még soha nagyobb ellensége nem volt, mint Ausztria. (Helyeslés a szélbalon.)

Kubik Béla: Ne kaszinózzanak, menjenek ki a folyosóra.

Komjáthy Béla: A hadsereg szervezete, szelleme, nyelve német, tehát idegen és mégis mi tőlünk kér, sőt követel mindig áldozatokat. Ki adta meg a királynak a jogot arra, hogy elvegye a katonaságtól a magyar jelvényeket, a magyar nyelvet, holott az biztosítva van a törvényeinkben.

Gabányi: A király megesküdtött rá.

Komjáthy: És ha a király a törvény engedelme nélkül gyakorol felségjogokat, csak szolgálélek az, aki azokat teljesíti. (Eljenzés a szélbalon.)

Ezután a hadsereg létszámáról közöl statisztikai adatokat.

Fejérváry miniszter közbeszól: Tervezés!

Komjáthy Béla: Lehet, de onnan veszi az adatokat, ahol hozzáfér. A kérdést tanulmányozta.

Felkiáltások a jobb felől: De nem jól!

Komjáthy: Még mindig jobban, mint a hadsereg a katonai büntetőperrendtartást, a melyet már 35 év óta tanulmányoz és még mindig csak tanulmányozásról számol be, a mi neveléses. Azt bizonyítja, hogy az ujoncjutalék emelésével minden katonai terület emelkedik a kiadás. A tisztek is szaporodnak és a megfelelő adminisztratív személyzet is. Az ő számítása alapján az ujonctöbblet évenként 16 millióba kerül. (Zaj a szélbalon.) Hogy van az, hogy ily lelketlen követelésekkel szemben senki sem áll fel a tuloldalról, aki szemébe mondja a

igy került Clermont-ba, igen szigorú nevelő-intézetbe, a hol nagyon ájtatosan viselte magát. Az igazgatónőnek feltűnt a gyakori templomlátogatás és egyszer aztán — betiltotta. Szegény igazgatónő! Pierrette eszén akart tuljárni!

Csak jó idő múlva vette észre, hogy Margit kisasszony miért veti magát olyan példás türelemmel a szobafogság elé. A szemközti levő ablakban ugyanis egy fiatal ur lakott, aki élénk jelszédét folytatott bájos visjájával. Margit kisasszony ezután ismét visszakerült az apai házba, kedves kacagással és egy törvényszéki keresettel, a melyben a nevelőintézet tulajdonosnője négyezer frank kártérítést követelt a boldog apától azért, mert annyi kár okozott az intézett „rossz hírbe keverésével.”

Páris mulat a történeten, a tanár ur ellenben fejét vakarja s bizonyára végképpen letett arról a becsvágyról, hogy Margitot valaha filozófussá nevelje.

Az ember csakugyan nem tudja szomorú ez a történet, vagy pedig vidám? A közelmúltban nagyon sokat vitatkoztak a nők társadalmi helyzetéről, de nekem úgy tetszik, hogy ezek a vitaközlások nem Margitra vonatkoztak. Meg

tudom becsülni azt a nő, a ki szembe száll a társadalom előítéleteivel, harcol a megélhetésért a férfikkal egy sorban és gondoktól terhes tiszta homlokára fölteszi a hősök eserkoszoruját. De titokban megvallom, hogy ki nem állhatom a hősöket és Margit kacagását többre becsülöm minden megátalkodott mártíromságnál. A felsőbb matematikát pedig egyenesen összeférhetetlennek tartom Margittal és hamarjában nem találok komikusabb mondást ennél: Margit kenyeret keres.

Bizonyos, hogy ez a rózsaszínű ködbe burkolt filozófia minden reális alapot nélkülöz, de mikor az embernek néha olyan jól esik nélkülözni minden reális alapot!

Bizonyos, hogy a nő a férfi rabszolgája, a mikor hirtelen alázattal térdelünk apró lábaihoz, a mikor szíves engedelmeséggel sietünk vágyait kielégíteni, mindannyiszor tulajdonképen gögősek vagyunk mint a mikor mi férfiak egymás ellen szegjük makacs nyakunkat. A nő fenyegetődzik és sir, a férfi pedig mosolyogva hajlik meg, de ebben a mosolyban ott rejlik a szánalom, a sirásban pedig a gyöngesség. A férfi orvul megtámadja a

nőt, a nő areul üti: a férfi eldieseszkiz ezzel pajtásai előtt, a nő mélyen eltitkolja.

Sötét, szomorú bilinesek ezek s ólmos erővel szorítják vissza a lázadó titánokat. Legbájosabb titánok, ne méltóztassanak ugy erőlködni s meg fogják látni, hogy a bilines nem szorít. Lássák, Margit nem törődik a társadalom problémáival, hanem egyszerűen kacag és piropuette-et vág. Ez a piropuette a legalaposabban keresztül vágja a gordiusi eszmét. Azt hiszem, hogy nagyon hiányoznék az embernek, ha Margit nem kacagnék többé, de szerencsére, Margit hatalmasabb minden filozófiánál. S nem volt még eset arra, hogy egy Pierrette-nek, aki a tamburint veri, ne akadjon Pierrot-ja aki körülötte bohóskodjék.

A világ vénül, de amíg tavasz és meleg napsugár lesz, addig Margit nem vénül meg S az esztétika profosszorai régen kidőlnek vala poros föliánsaik közül, amikor még mindég akadni fog két kacagó gyermek, aki a tamburint veri és úgy találja, hogy a felsőbb matematika és a matefizika számárság.

kormányának, hogy ily áldozatokat kérni sem szabad!

Gabányi: Megmondta Zichy! Majd lesznek még többek is!

Barta Odön: Hol vannak a többiek?

Komjáthy Béla: Ily követeléseket csak az önálló magyar hadseregnek adhat meg a nemzet. Ezután szünetet kér. Elnök az ülés felfüggeszti.

Szünet után.

Komjáthy Béla folytatja beszédét és azt mondja, hogy a követelések megszavazása nagy bűn volna a nemzet ellen. Fejérváry miniszter tegnap olyan kijelentéseket tett és olyan engedményeket, amelyek csak a jövőben fognak teljesedni, akkor, amikor a törvényhozás már a javaslatokat elfogadta. (Zaj a szobalomban.)

Fejérváry miniszter: A legközelebbi időben. Megtartom a mit ígértem.

Komjáthy tovább folytatva azt mondja, hogy ezek után mindig újabb és újabb követelésekkel fognak előállni és mindig csak szemernyit adnak a nemzet érdekében. Ezután a tüzéség és az ágyuk költségeiről beszél. Végül határozati javaslatot nyújt be, melyben statisztikai adatok bemutatását kéri, hogy mire használják az ujonctöbbséget?

A vitát holnap folytatják.

KÖZIGAZGATÁS.

Városi közgyűlés.

— január 30.

Debrecen város törvényhatósági bizottsága tegnap délután tartotta január hónapi rendes közgyűlését **Puky Gyula** főispán elnöklése mellett.

Mióta az új városi tisztikart választás útján megalakította a törvényhatósági bizottság, ez volt az első városi közgyűlés s először szerepelt a közgyűlésen az új polgármester: **Kovács József**.

Bevonultak a terembe az új városi bizottsági tagok is. A közgyűlési terem külsőségei is némi újításon mentek át. A városházán új lobogó lengett, a teremben pedig a padokat és széksorokat új rend szerint helyezték el.

De a tárgyalás menetén és szellemén, kivált a guti magfák ügyénél még erősen érezhető volt egynemű régi ferde felfogás. Szerenesére nem következett be, amitől tartottunk, — a guti magfákat tehát végre valahára eladták és a közgyűlés áttérhetett hosszúságos, zajos és tartalom nélkül való vita után a többi ügyek tárgyalására, melyeket aztán simán intéztek el.

A különféle bizottságokat előzetes megállapodás alapján gyorsan választották meg.

Részletes h iradásunk a közgyűlésről itt következik.

Puky Gyula főispán üdvözlővén a szép számmal megjelenteket, a közgyűlést megnyitja.

Varga Elemér felolvassa a polgármesteri jelentést, melynek főbb és érdekesebb adatait lapunkban már közöltük s melyet a közgyűlés tudomásul vett.

(Egyházi iskolák segélyezése.)

Felolvassák ezután a belügyminiszter rendeletét, melyben a Debrecen város

közgyűlése által az ev. ref., róm. kath. és ág. ev. egyházak részére, iskolai célokra megszavazott 120.000 korona kiutalását újból nem engedi meg s az erre vonatkozó határozatot nem hagyja jóvá, hanem elrendeli az iskolaügy végleges rendezését.

A város indítványozza a leiratot tudomásul venni s javasolja hogy a tanácsot utasítsa, hogy az iskolaügy rendezését készítse elő, a város és a felekezetek közti jogviszonyt szabályozza, úgy hogy erre vonatkozó munkálatait már a márciusi közgyűlésen tárgyalni lehessen.

Kiss Albert hozzájárul a tanács javaslatához s kéri a tanácsot és **Puky Gyula** főispánt, hogy tegyék lehetővé, hogy iskolaügyünk a kívánt időre rendezve lehessen s nehogy a márciusi közgyűlés utáni időre halasztást szenvedjen.

Wolafka Nándor csatlakozik **Kiss Albert** indítványához.

A közgyűlés elfogadja a tanács javaslatát.

(A lovassági laktanya költségei.)

Debrecen város elhatározta, hogy a közös lovasság laktanya építési költségéből fennmaradt 72.400 koronát a községi pótdadó pénztárból fizeti ki s azt 10.000 koronájával törlesszék. Ezen határozat ellen több bizottsági tag fellebbezést adott be.

A miniszter a fellebbezést elutasította a határozatot jóváhagyta s annak elfogadását kéri a tanács a közgyűléstől.

Nagy Zsigmond elfogadja a tanács javaslatát, de rámutat arra, hogy míg az iskolaszéket megtagadta, addig ime a kaszárnyákra ezeket utaltat ki velünk.

A közgyűlés a tanács javaslatát elfogadta.

(A loavató bizottság megalakítása.)

Szabó Kálmán tanácsos terjeszti ezután elő a loavató bizottság megalakítására vonatkozó javaslatot.

A bizottság a következőleg alakult meg.

A 166. számú bizottságba elnök **Váczy János**, intéző **Király Gyula**, pótlintéző **Szentpétery Ferenc**;

A 167. sz. bizottságba elnök **Hutflész Kázmér**, intéző **Csóka Sámuel**, pótlintéző **dr. Vargha Elemér**.

Puky Gyula főispán ezután becsli biztosokat nevezett ki a bizottságokba és állatorvosokat.

(Egyéb ügyek.)

Hajdu Gyula ev. ref. püspöki titkárnak a szegényházban tartott isteni tiszteletekért 300 korona évi tiszteletdíjat szavazott meg a közgyűlés.

Az Erdélyi Kárpát Egylet megkeresésére elhatározta a közgyűlés, hogy 200 koronával belép az egylet alapító tagjai közé.

A budapesti magyar jelzőlog és hitelbanknál 320.000 koronás folyó számlahitele van Debrecen városának. Miután a 320.000 koronát nem fizetheti vissza most a város, a számlahitelt a közgyűlés meghosszabbította.

Ezután elhatározta a közgyűlés, hogy a házipénztárban levő pénzfeleslegeket ha lehet folyó számlára — a mi a kamatokat illetőleg sokkal alkalmasabb lenne, — ha pedig ez nem lehet, cheque számlára helyezi el.

(A guti magfák eladása.)

Ezután a guti magfák eladására került a sor.

A beérkezett 9 ajánlat közül a 24.000 darab magfáért senki sem ígérte meg a 278.000 korona becsárát.

Legtöbbet 258.100 koronát ígért az

Eisler és Brüder bécsi cég, de a feltételek módosítását kívánta, a mitől azonban később elállott.

Epen ezért a tanács az **Eisler és Brüder** cég ajánlatot javasolja elfogadására.

A tárgyhöz **Horváth István** szól először szól hozzá. Ez nem árverés, hanem árlejtés volt, már pedig a miniszter is árverést rendelt el, a hol a becsárón alól nem lehet ajánlatot figyelembe venni. Kéri, hogy vegyék le a napirendről a magfák eladását. Különbösen is az erdőt kár tönkre tenni.

Márk Endre: Nem fogadja el a tanács javaslatát. Az erdő magfáit el kell adni, csak az a kérdés, hogy milyen módon. A mostani árlejtésnek nem volt meg a kívánt eredménye, kíséreljük meg tehát még egyszer az árverést. Indítványozza, hogy utasítsa a közgyűlés a tanácsot, hogy újabb árlejtést tüzzenek ki a magfák eladására.

Király Gyula ajánlotta a tanács javaslatát elfogadásra, mert már ez az ügy harmadszor van a közgyűlés előtt. Ne halogassuk tehát a dolgot.

Szentessy János új árlejtést óhajt és pedig ha lehet nyílt árverést.

Juhász Ignác elfogadja a tanács javaslatát, jóllehet ő volt, aki először megfellebbezte.

Török Gábor is a tanács javaslatához járul hozzá, most hátha egy újabb árverésnek még olyan eredménye se lesz, mint a mostaniak.

Berger Jenő: Érdekelve volt a dologban, de azért kötelessége felszólalni. Ők pályáztak, de nem tudták értékelni az eladásra szánt fákat. Ő a város érdekét képviseli, mikor kijelenti, hogy ő és Horvát a most megígért összeget minden körülmények közt megadják egy újabb árlejtés esetén.

Puky Gyula kijelenti, hogy a közgyűlési-teremben nem lehet árverelni. Itt kötelező ígéretet ebben az ügyben tenni nem lehet.

Berger Jenő: Nem a maga nevében beszél, ő nem reflektál a fára, de biztosítja a várost, hogy 258.100 korona meg lesz ígérve. Erre leköti a városnak a 20.000 korona biztosítékot.

Kovács József polgármester ajánlja a tanács javaslatát elfogadásra. Ebből az ügyből játékot üzni nem lehet, **Berger Jenő** ajánlatának nem lehet értéke, legalább is pozitív értéke nincsen.

Hajdu Gyula: A miniszter csak úgy engedte meg a fák eladását, ha a 27.800 korona becsárát megadják s ennek 20 százaléka erdősítésre fordítandó. Újabb árverés kifizetését kéri.

Abrahám László: A miniszteri leírásban az eladás nincs árakhoz kötve.

Márton Imre: A város erkölcsi érdeke megkívánja, hogy a mit a város komolyan meghirdet, annak komolyan helyt is álljon. Javasolja, hogy a tanács utasítsa, hogy mondjuk két hétre, — a két legtöbb ajánlatot tevő céget hívja meg nyilvános árverésre, **Berger Jenő**-től pedig vegyen írásbeli nyilatkozatot, hogy ígéretének helyt fog állni.

Berger Jenő ismét felszólalván kijelenti, hogy őt nem lehet érdekelt félnek tekinteni; de még az esetben is joga van a felszólalásra, csak a szavazásban nem vehetne részt.

Márk Endre újból az új árverés kifizése mellett szólal fel.

Rosenfeld Salamon ugyanilyen értelemben érvel.

Berger Jenő személyes kérdésben szólal fel, eljárásának jogosultságát bizonyítja.

Szavazásra kerülven a sor, a közgyűlés nagy többséggel a tanács javaslatát fogadja el.

Márk Endre indítványa mellett 22-en szavaztak.

Igy tehát a guti magfákat az Eisler és Brüder cégnek adták el 258,100 koronaért.

(Bizottságok alakítása.)

Sesztina Lajos a közigazgatási bizottsági tagságról lemondott

A közgyűlés Kiss Albert indítványára Sesztina Lajosnak éveken keresztül folytatott szorgalmas működéseért elismerését nyilvánítja a közgyűlés és köszönetet szavaz.

Ezután az így megüresedett közigazgatási bizottsági helyet töltik be választás útján.

A bizottsági tagok két helyen szavaztak. Azok, akiknek előnevük A—L betűvel kezdődik a nagyteremben szavaztak. Itt a szavazatszedőbizottság elnöke Simonffy Imre, tagjai Szikszay Szabó József és Nagy Sándor, jegyzője Tóth Emil volt.

Azon bizottsági tagok, a kiknek nevük L—Z betűvel kezdődik, a könyvtár szobájában szavaztak. Itt a bizottság elnöke Wolafka Nándor dr. tagjai Kertész János és Szilágyi Imre, jegyzője pedig Tóby Elek volt.

A szavazás eredménye a következő volt:

Beadtak összesen 122 szavazatot, melyből 117 szavazatot Pálffy Gábor kapott s így közg. bizottsági tagnak megválasztották.

*

Ezután az egyes szakbizottságokat alakították meg.

A jog és pénzügyi bizottság a következőleg alakult meg.

Elnök: Vecsey Imre főjegyző.

Jegyző: Varga Károly, 1-ső aljegyző.

Tagok: Dr. Bakonyi Sámuel, Dr. Balkányi Miklós, Dr. Fejér Ferenc, Gyarmati István, Kardos László, Dr. Kemény Mór, Dr. Kenézy Gyula, Kiss Albert, Dr. Kocsár Gábor, Komlóssy Dezső, Dr. Kola János, Lengyel Imre, Márk Endre, Márton Imre, Miskolczy Jenő, Dr. Nagy Lajos, Nemes Kálmán, Simonffy Imre, Ifj. Schwartz Vilmos, Szabó Kálmán, Dr. Szántó Sámuel, Szinay Gyula, Jámbor János és Zádor Lajos.

A gazdasági bizottság tagjai lettek

Elnök: Király Gyula tanácsnok.

Jegyző: Dr. Tóby Elek II-od aljegyző.

Tagjai: Id. Bányai István, Bilkei Kövesdi Imre, Bodog István, Böszörményi Pál, Debreceni Lajos, Dragota Miklós, Erdei Ferenc, Faragó András, Fried Emil, Gara Imre, Harangi Sándor, Harsányi János, Horváth István, Hutlész Kázmér, Kenyeres Károly, Kertész Mihály, ifj. Kertész István, Kertész János, ifj. Kéki Sándor, Kiss Bálint, Koszorus Lajos, Kovács Lajos, Kövendi Domokos, Móri Ferenc, L. Nagy Bálint, T. Nagy János, Nagy Jakab, Némethi László, Némethi Sándor, Ori Mihály, Pálfi Gábor, Polgári Bálint, Rickl Antal, Rickl Géza, Rosenfeld Salamon, Szabó Lajos, Szalai István, Szentessi János, Ungváry József, Zöld Mihály; Zöld János, Jámbor István, Jámbor János, Jobbágy János, Jóna István, Jóna János, Váci János és Vecsey Zoltán.

Színházi bizottság. Elnök: Kovács József polgármester. Helyettes elnök: Vecsey Imre főjegyző. Jegyző: Kovács Kálmán tb. aljegyző.

Tagjai: Berger Jenő, Dobiecky Sán-

dor, dr. Fejér Ferenc, dr. Gulyás István, Komlóssy Dezső, Lengyel Imre, Márk Endre, dr. Nagy Zsigmond, dr. Szikszay Szabó József, Szentkirályi Tivadar, Tóth István és Zádor Lajos.

Szegényügyi bizottság. Elnök: Oláh Károly tanácsnok. Jegyző: Illésy Gyula tb. aljegyző.

Tagjai: Dicsőffy József, Márk E., Könyves Tóth Kálmán és Váci János.

Nyugdíj ellenőrző bizottság. Elnök: Kovács József polgármester. Tagjai: dr. Berger Andor, dr. Freund Jenő, Horváth István, Lestyan Adorján és Juhász I.

Magánlevéltári bizottság. Elnököt a tagok választanak. Tagjai lettek: Góressy Kálmán, Kiss Albert, Komlóssy Arthur, Kovács József, Simonffy Imre és Vecsey Imre.

(A felügyelő bizottság megszüntetése.)

A jog- és pénzügyi bizottság, de a városi tanács is azon a véleményen van, hogy a felügyelő bizottságot szüntessék meg, miután a számvevőség és pénztár kellő ellenőrzését a jog- és pénzügyi bizottság és a gazdasági bizottság ugy is gyakorolhatja.

A városi tanács ilyen értelemben javaslatot terjesztett a közgyűlés elé.

Simonffy Imre a felügyelő bizottságot szükséges intézménynek tartja s nem járul annak eltörléséhez.

Nagy Lajos: Már kijelentette, hogy a felügyelő bizottságban több helyet nem foglalhat elfoglaltságai miatt, de azért a felügyelő bizottság fentartását kívánja.

Juhász Ignác hosszasan érvel, hogy a felügyelő bizottság felesleges.

Wolafka Nándor: Fentartani kívánja a felügyelő bizottságot. Mióta a felügyelő bizottság fennáll semmi olyan munkát nem végzett, a mi kárba vezett volna s működése — tények igazolják — hogy Debrecen város pénzügyeire nagyon üdvös volt.

Kiss Albert: Nem döntene ebben a kérdésben véglegesen, hanem kiadná az ügyet a pénzügyi bizottságnak, hogy dolgozzon ki egy javaslatot ebben az ügyben s állapítsa meg a felügyelőbizottság működési körét.

Szánthó Samu hasonló értelemben szólal fel, azzal a különbséggel, hogy ez a felügyelő bizottság nem lehet a jog- és pénzügyi bizottságnak egy szűkebb, kisebb bizottsága, hanem önállóan választott tagokból álló intézmény.

A kérdés felett szavazással dönt a közgyűlés s szavazattöbbséggel a Kiss Albert javaslatát fogadja el.

Addig míg ebben az ügyben intézkedés nem történik, nem alakítják meg a felügyelő bizottságok.

Ezután az idő előrehaladottsága miatt Puky Gyula főispán a közgyűlést berekeszti s a folytatólagos közgyűlésre a mai napnak délutáni 3 óráját tűzi ki.

SZÍNHÁZ.

Színházi műsor:

Jan. 30. pénteken: *Monna Vanna* dráma B.

Jan. 31. szombaton: *Bányamester* daljáték C.

Febr. 1. Vasárnap: délután *Gésák*, énekes játék, este *Endre és Johanna*, történelmi színmű.

— (Endre és Johanna.) A közönség bizonyára örömmel várja a vasárnap esti előadást, a mikor Rákosi Jenő remek történelmi szomorujátéka, *Endre és Johanna* kerül színre.

— (Monna Vanna.) Ma este harmadszor adják Maeterlinck színművét, mely tegnap is nagy közönséget vonzott a színházba.

— (Loute.) Ez a címe a jövő hétre kitűzött új bohózatnak, melyről előzetesen csupán azt jegyezzük meg, hogy a Vigszínház műsorából a lipótköruti muzsacsarnok legborosabb darabjai közül való.

H I R E K.

Napló.

Iparmúzeum, nyitva minden vasárnap és ünnep napon d. e 9—12-ig.

Jan 31. A jótékony nőegylet tombola-estéje. Arany Bika.

Febr. 1. Az iparos kör bálja. Arany Bika.

Febr. 4. A szintársulat jelmezes estéje. Angol Királynő.

Febr. 5. A keresk, és iparkamara közgyűlése.

Febr. 6. A műpártoló egyesület választmányi ülése.

Febr. 7. A Csokonai-kör felolvasó ülése. Város-háza.

Febr. 7. A vörös kereszt egylet bálja. Arany Bika.

Feb 14. A műpártoló egyesület művészestéje Arany Bika.

Feb. 15. Az iparos ifjuság táncmulatsága. Arany Bika.

Febr. 21. A függetlenségi párt estéje. Arany Bika.

Febr. 22. Ipartestület közgyűlése.

Febr. Evang. filléregylet tea-estéje.

A polgármester vacsorája.

Debrecen, jan. 30.

Kovács József polgármester tegnap este az Arany Bika dísztermében vendégül látta Debrecen városát. Valóságilag az egész város ott volt: mert az a négyszáz főnyi vendégsereg a város, sőt a vármegye minden osztályát képviselte. Ott voltak az összes polgári és katonai hatóságok, az állami, városi és megyei hivatalok vezető egyéniségei s megjelent a debreceni társadalom és közélet minden számottevő egyénisége.

A polgármester a díszterem küszöbén fogadta vendégeit szíves figyelemmel. A páholyok szép asszonyokkal és lányokkal teltek meg s az egész vacsora alatt Rácz Károly zenekara csupa színmagyar, csodaszép régi és új dalokat, kesergőket, kuruc-nótákat játszott. Igazi benső gyönyörűséget szerzett művészi ihlettől és nemzeti láztól izzó, lelkes muzsikájával a nagy közönségnek.

A vacsora magyarosan borlevessel kezdődött s a kitűnő ételek és italok becsületére váltak az új bérlőnek, Németh Andrásnak, aki fényes és izléses felszerelésével is feltűnést keltett.

A polgármester vacsoráját egyébaránt barátságos, zamatos jókedv jellemezte.

Az első felköszöntőt Kovács József polgármester, a vendéglátó házi gazda mondta, aki a főispánt és összes vendégeit éltette. Felemlítette, hogy az ellentétek nemesak itt a fehér asztalnál, ha-

nem a közélet minden terén elsimultak már. A város javára való közös törekvés egyesítette az összes erőket. Ebben az áldásos fordulatban Puky főispáné a főérdem, de része van benne a közélet minden szereplőjének.

Puky Gyula főispán szólalt föl ezután, örömet fejezve ki a felett, hogy az új polgármester megválasztása a városban általános meglepedést keltett. Kovács József emelte poharát.

Kiss Áron ev. ref. püspök szintén annak örvendett, hogy jóllehet a kisebbség jelöltje győzött, a hullámok elsimultak. Öröme a nál nagyobb, mert a ref. egyház ügyészét emelték a polgármesteri székbe.

Szűcs Miklós törvényszéki elnök két beszéddel jött a vacsorára. Megnyugtatóan kijelentette, hogy az egyik nagyon rövid: ezt mondja el. A bírói kar jórészt távol él a közéleti mozgalmaktól, de ezúttal a polgármester igen kedves összekötő kapocs köztük és a város közt, mert évekig becsülték mint ügyvédet s ez a becsülésük új állásában is kíséri őt. Hajdan a polgármester Debrecenben az ur volt — ma az első szolga. Ez az utóbbi a dicsőbb. Magyarország és debrecen kölcsönösen tartják egymást. Amíg Magyarország lesz, kell Debrecennek is lenni s a míg Debrecen áll: meg nem dőlhet Magyarország. A magyarság e hatalmas városának első szolgáját köszönti fel.

Materny Lajos ág. ev. lelkész és Dicsőffy József ev. ref. lelkész szintén Kovács Józsefet éltették.

Vészprémy Zoltán megyei főjegyző a vármegye és a város régi jó viszonyáról emlékezett meg s mivel az új polgármester hajdu ember, annál inkább reméli, hogy ez a jó viszony csak erősödni fog.

Vecsey Imre városi főjegyző a tanács és a tisztikar nevében éltette Kovács polgármestert, teljes sikert kívánva működéséhez.

Király Gyula tanácsos a volt főispánra, gróf Degenfeld József emelt poharát.

A vacsora éjféltájban ért véget.

Ipartestületi előljárásági gyűlés.

— jan. 30.

Tegnap délután 4 órakor tartotta meg az ipartestület előljárásági januári gyűlését. Az előljárásági tagok teljes számban jelentek meg tekintettel arra, hogy a jelen előljárásági gyűlés előkészítője lévén a közgyűlésnek, rendkívül fontos ügyek kerültek tárgyalás alá. A gyűlésen megjelent Szávay Gyula keresk. és iparkamarai titkár is.

Tóth Kálmán ipartestületi elnök megnyitván az ülést, a január hónapban felszabadult tanoncok névsorát olvasta fel. Felszabadultak: Martinák Katalin női szabó, Butta József szíjgyártó, Danka Sándor cipész, Seres Sándor eszmadia. Szabó Elek géplakatos, Hadházi József bádogos, Veréb Lajos timár, Talmácsi György kovács, Klein Mária női szabó, Javellák Gyula vasesztérgályos, Fekes Teréz női szabó, Sütő József lakatos,

Varga Gábor cipész, Havasi László eszmadia és Havasi János eszmadia tanoncok.

Szabó Elek géplakatos, úgy az ipariskolában, mint a mesterénél tanusított kitűnő előmeneküléért és szorgalmáért arany éremmel lett kitüntetve.

Ezután az Országos Ipartestületi Szövetség köriratát olvasták fel, melyben belépésre szólítja a vidéki, így a debreceni ipartestületet is. A körirat felett hosszabb vita indult meg, végre is úgy határozott a gyűlés, hogy a debreceni ipartestület nem lép be az Országos Ipartestületi szövetségbe, nem lép pedig azért mert a megküldött alapszabályok szerint minden egyes ipartestületi tagért 20 fillért kellene befizetni a szövetség pénztárába. A debreceni ipartestületnek több mint 2000 tagja lévén ugyanez a tetemes költséget okozna a belépés, mely szolgáltatás ellenében a szövetség közgyűléseiben csak egy szavazatot hajlandó nyújtani minden egyes vidéki ipartestületnek, így a debreceninek is. Ha az Országos Ipartestületi Szövetség hajlandó lenne alapszabályain változtatni s a közgyűlési szavazatok számát felemelné, ez esetben a debreceni ipartestület is örömet lép tagjai közé.

Ezután Tóth Kálmán ipart. jegyző és Kormos Gyula irodavezető előadásában az évi jelentés, zárszámadás és mérleg került a szőnyegre. Kisebbszavazatok tettek Zellinger Ede, Blaskovics Mihály, végül is úgy a múlt évről szóló jelentést, mint a zárszámadást és mérleg tudomásul vették, s a közgyűlés elé utalták.

A közgyűlést február 22 én délelőtt 9 órakor tartja meg az ipartestület az Iparos Otthon dísztermében.

Az Országos Cipész Kongresszus előkészítő bizottsága jelentést tett az ipartestületnek, hogy Debrecenben aug. hó folyamán Országos Cipész Kongresszust rendez s kéri az ipartestület támogatását. Az előljáráság 200 korona segélyt szavazott meg a kongresszus céljaira azonkívül biztosította az előkészítő bizottságot legnagyobb erkölcsi támogatásáról.

A fenti ügyek elvégzése annyira időt vett igénybe, hogy Tóth Kálmán elnök kérte a gyűlésnek mai napon leendő folytatását. Az előljáráság partolván az indítványt, esti 7 órakor szétoszlott.

A folytatólagos előljárásági ülés ma délután 5 órakor lesz ugyanez az ipartestület tanástermében.

* Az udvari bál és a civillista. A képviselőház tegnapi ülésén a folyosók igen élénkek voltak. Egy csapat újságíró Visontait és Makkai Zsigát fogta körül, a kik épen a tavalyi udvari bál élményeit beszélték el. Milyen jókat ettek és ittak és mily pompásan érezték magukat. Egyszer csak azt kérde Visontai:

— Elmehtünk-e az idén az udvari bálra a civillista emelése előtt?

— Dehogyan mehetnek — válaszoltak az újságírók egyhangulag.

— Mit — ríposztzott harsány kacagás között Visontai — felemeljük a civillistát és még csak ne is igyunk a király pezsgőjéből?

* A műpártoló egyesület ülése. A műpártoló egyesület választmánya február 6-án, pénteken délután 5 órakor gyűlést tart a városházán Puky Gyula főispán diszelnök elnökelete alatt.

* Egy urinó balesete. Sajnálatos baleset érte tegnap Zádor Lajosné urnót.

Délelőtt a fogorvoshoz igyekezett és mikor a fogorvoshoz vezető emeleti lépcsőn felfelé haladt, megcsuszott és elesett. Az esés folytán súlyosabb sérüléseket szenvedett.

Ráth Károly emlékének megörökítése. A kamarához újabban Mitrá Nándor Kun-szentmártoni ipartestületi jegyző gyűjtésként 5 kor 78 fillér érkezett. Ezzel a gyűjtés összege 307 kor. 98 fillérre emelkedett.

* Új fővámszéki gyakornokok. A debreceni kir. itélőtábla elnöke Horváth Kálmán debreceni és Eltzenbaum Viktor kegyei lakosokat, végzett joghallgatókat kinevezte ideiglenes minőségű díjtalan joggyakornokoknak a debreceni kir. itélőtábla területére.

* Magyar név. Kiskoru Rózinger Lajos h.-szoboszlói illetőségű budapesti lakos nevét belügyminiszteri engedéllyel „Róna“-ra változtatta.

* Ki akar szövést tanulni. A kereskedelmi miniszter értesítette a kamarát, hogy a késmárki állami szövő ipari szakiskolán f. évi március hó 1-től április hó végéig háziipari szövőnök részére közös rendkívüli tanfolyam fog rendezteni oly célból, hogy a résztvevők a műhelyi gyakorlatok révén gyakorlatilag képeztesse-nek s egyúttal a kötéstán, szövetelemzés valamint a szakrajz köréből szükséges tudnivalókat elsajátítsák.

A mennyiben volnának a t. kamara területén olyanok, kik e tanfolyamon saját költségükön esetleg némi támogatással részt venni kívánnak, felhívja a miniszter a kamarát, hogy a résztvevők nevét és lakását legkésőbb f. évi február hó 15-ig közvetlenül az említett iskola igazgatóságánál jelentse be.

Maga az oktatás ingyenes lesz és így csupán az utazás és ellátás költségeit a mi egyenként körülbelül 200 koronára tehető, kell az illetőknek esetleg viselniük.

A kamara febr. 10-ig fogadja el a jelentkezéseket.

* Halálozások. A tegnapi nap folyamán elhaltak: Szörnyü Mária ev. ref. 3 hónapos, Kovács Dániel ev. ref. 19 éves, Peleskey József ev. ref. 64 éves, Faragó István ev. ref. 19 éves, Tiszai József ev. ref. 57 éves, Máté Dezső ev. ref. 5 hónapos, Váradi Sándor ev. ref. 37 éves.

* Elhalt banktisztviselő. Peleskey József, a Csapó utcai bank régi, kedves tisztviselője tegnap agyszélhűdés következtében elhalt 64 éves korában. A szép, fehér bajuszu, kedves modoru öreg urat széles körben ismerték és szerették. — Mindig jó kedvű, mindig kellemes volt, s nagyon szerette a társaságokat. Halála nagy részvétet keltett a városban.

* Fehérnemű tolvaj. Siberer Ede csap utcai kereskedőtől Papp Mihályné munkásnő tegnap ellopott egy kosár kimosott de vasalatlan fehérneműt. Nem tudta értékesíteni, mert a rendőrség azon melegében eleszte. Tettét beismerte s könynyelműségéért szigorúan fog bünhődni.

* Eltűnt uradalmi tisztartó. A nyíregyházi rendőrfőkapitányság most országosan kerestet egy eltűnt uriembert. Keresztessy István uradalmi tisztartó még január 10-én elment lakásáról, s azóta sem hozzátartozói nem hallottak róla, sem ismerőseivel hollétét nem tudatta. Az eltűnt tisztartó 62 éves, magas, kopaszos szőke ember. Aki bárhol látta Keresztessy István, vagy hollétéről tudomásul bír, közölje azt a nyíregyházi rendőrfőkapitánysággal.

* Téli virágok. Nem jégvirágok. Nem is szépek. Himporukat letörülte a köny-

nyelmű élet, s csillogó harmatesepp helyette rizspor ékesíti arcukat, Botanikusai a rendőrök, melegágyuk a toloncház. Tegnap két ilyen téli virágot csíptek meg a rendőrök a nap utcán Mindakettő végleg ki lévén tiltva Debrecenből, a rendőrök be akarták kísérni őket, de a leányok futásnak eredtek. Három utcán keresztül folyt az üldözés, míg elesípték őket egy pincében, hol két üres hordóban buzdították meg. Bevitték a rendőrség büntetői osztályához, hol Erdélyi tb. kapitány egyenkint 60—60 napi elzárásra ítélte a két leányt, s egyszersmind örökre kitiltotta őket Debrecen város területéről.

* **Meglopott fiatal emberek.** Nyári László, Berger Ferenc és Sántha László együtt laknak Moskovitz Ferenc címestő Arany János utcai lakásán mint albérlők. Tegnap délután meglepetve vették észre, hogy valami vokmerő tolvaj ugyancsak megvámolta ruhaszekrényüket, elemelvén Nyári Lászlónak őszi-tavaszi, Berger Ferencnek téli kabátját, Sántha Lászlónak pedig több fehérnemű darabját. Rögtön jelentést tettek a rendőrségen, mely a nyomozást megindította.

* **Hűtlen cimbor.** Ausländer Adolf és Schulhof Dezső együtt jöttek Munkácsról Debrecenbe, hogy itt mint kereskedősegédek állást keressenek. Lakásuk nem lévén Ausländer podgyászát kint hagyta a vasuti podgyász lerakóban. — Schulhof éjszaka kilopta barátjának zsebéből a podgyász kiváltására jogosító cédulát, kisietett a vasúthoz, kiváltotta a táskát s megszökött. A károsult kereskedősegéd jelentést tett a rendőrségen.

* **A korona takarékos és hitelszövetkezet.** 1903. ik évi január hó 1-én megnyitotta a 3-ik évtársulatát. Ezen új év társulatra a beiratkozások a szövetkezet Piac-u. 6. szám alatti helyiségében teljesíthetők, Minden törzsbetét után *hetenként 1 korona fizetendő.* Az intézet előnyei: *törzsbetétei 6 százalékot jövedelmeznek, kötelező heti betétekkel előmozdítja a takarékoságot, továbbá minden törzsbetét után 200—260 korona kölcsön kapható.* Miután a szövetkezet a kölcsönnek külön visszafizetését nem kívánja hanem az a heti betétekkel törlesztődik, így a szövetkezet kölcsönei a könnyű visszafizetési módot az általánosan elnyősekk kereskedőknek, iparosoknak mezőgazdákknak és hivatalnokknak egyaránt. *A kölcsönök kezesség mellett betáblázásra és biztosítékul elfogadható értékekre adatk.*

A két év társulatra beiratkozott 1529 tag heti 4948 korona befizetéssel. A befizetett tőke 463721 korona. A belépés ez idő szerint még mulasztási illeték nélkül történhet.

Jegyzetek.

Monnavannáskodás.

Monna Vanna itt, Maeterlinck ott... Monna Vannáról beszélni, írni divat. Csak azért, hogy a divatot kövessék, se nem beszélnek Monna Vannáról, se nem írnak, mert azért, hogy valami divatos, még egyszersmint nem közszükséglet. Azért, mert valami *ujság*, még nem érdemli, hogy vele érdemlegesen foglalkozzunk, ha abból nem háramlik valami a közjóra. Anyagi, vagy szellemi gazdagodásunkra.

Hát, hogy jó előre kijelentsem, a Mánna Vannából csupán káprázatosan csillogó művészi formát tanulhat az az ember, aki gondolkodni szeret s aki nem fárasztónak, hanem klasszikusan egyszerűnek találja a párjelenetek szélesebb mederben való alkalmazását, de *művészi igazságot, valóságos, természetes színt* soha sem fog tanulni belőle.

Ami pedig *ujszerűségét* illeti, én a meséjét épen 15 évvel ezelőtt olvastam *Márkus József* (Satanella) egy kis perverz-novellájában. A novella címére már nem emlékszem, de aki kíváncsi rá, a szerző, aki most a Budapesti Napló színház-rovatának a vezetője, bizonyonyal készséggel nyújt bővebb felvilágosítást a kis humoros beszélykét illetően.

Egyebekben a *Monna Vannából* csak hazugságot tanulhatunk. Nem a Prinzi Valle eszményi szerelméről szöveg, a mi az emberi szív romantikájának kék virágaival, egy harmatos hajnal fakadásakor, egyszerre borult virágzásba. Ilyen szerelem létezését tagadhatják sokan, de bizonyára vannak, akik legalább egyszer életükben szerettek így is. És mondjuk, hogy *hazugság*. De szép hazugság, az álmodó, az anyagiságot levetkező emberi lélek hazugsága.

És ebben a tekintetben jó *E. Kovács Gyulával*, az én rajongó lelkelem nevelőapjával vagyok egy véleményen, aki azt tartotta, hogy baj az, ha a művész hazudik, de ha már hazudik hazudjon *szébbet*, mint a valóság és sohasem *rutabbat*. A nyers természetes anyagot esiszolja művészlelkével, mint a gyémántot szokták, de a sárt, a szennyel ne hazudja sötétebbnek, undorítóbbnak, mint a milyen. Az emberi szívnek hajlandósága van az eszményesítésre, az ember durva anyagtestének pedig vannak gerjedelmi, a melyek öntudatlanul, valami beteges kíváncsiságból a hullatermek, a bonctermekek felé vonzódnak, a melyek arra készítetik, hogy oda álljon a hegyszakadék legveszedelmesebb helyére s letekintszen az örvénybe, a mely pedig egy szédület révén elnyelheti.

A művészek alkotásainál mindazt a mit a való életből felérzetet, a szívén, lelkén oltártűzén kell felolvasztania s úgy kell átgyúrn művészi formába. És ha nemesebbül érezhet, mint az átlagemberek soha se érezzen azoknál nemtelenebbül.

A Maeterlinck emberei nemi különbségek nélkül mind hazudnak. Az első felvonásban egy félórán böleselkednek, éreznek tesznek-vesznek *ugy*, a mint az örök-ember soha sem érez, gondolkodik és sohasem tesz. *Colonna*, a férj egy milliomodrésznyire nem érzi és nem teszi azt nevének *meggátolható meggyalázása előtt*, amint *Bank* érez és tesz a *megváltozhatlan gyalázat után*. Az apja pedig a világ legundokabb kerítője lenne, ha ugyan ilyen kerítő emberbőrbe bujva szabadon járhatna közöttünk s ha nálunk nem a *Schwarzer* vagy a *Frimon* intézetben ápolnák gondosan az ilyen vén gyámoltalant, csodás türelemmel vezetve be őket a dominózás legelemibb ismereteibe. Monna Vanna szintén beteg alak, aki épen ellenkezőjét teszi annak, amit az örök nő tenni szokott. Az örök nő aki szerelemből mindent feláldoz, de szerelem nélkül, legfeljebb bosszúból, szerelemföltésből hoz áldozatot, ami egyebekben megint csak szívének nagy szerelme rovására írható.

És ilyen emberek tanítanak minket a művészetre, az igazságra, akkor mikor

a nézőtérén egyetlen ember sines, aki az ő kétségbeesett helyzetükben ugyanugy tudna érezni, tenni, mint ők.

De azért Monna Vannáról beszélnek itt, Maeterlinckről tárgyalnak ott. Miért, mert az emberek kíváncsiak az abszintmámorra. Elmennek megnézni az oroszlan szelidítőt az oroszlan ketrecében. Hazudik a szelidítő is, aki vakmerő csak de nem bátor, hazudik az oroszlan, mely csak látszik engedelmesnek, de a vérét áhítja kinzójának. És tapsolnak, a kik oltárt emelnek a szennynek, a sárnak s hogy annál undorítóbb legyen a hazugságok nagyítóüvegét tartják a szemünk elé.

Ha Monna Vanna története az életből lenne merítve, akkor *Piza Prinzi Valle* kezére kerül az első felvonás alatt s népéről mint a Szigetvári vértanúkról hősköltevényeket írnak. De persze akkor a 25 perces szünetek alatt nem lenne alkalmunk beszélni a dologról pro és contra.

Szatyi.

EGYHÁZ és ISKOLA.

Házi hangverseny a Svetits intézetben. A debreceni Svetits-intézet Onképző- és Segítő-köre saját pénztára javára február hó 1-én, vasárnapon, délután 5 órakor az intézet nagytermében házi hangversenyt rendez, melynek műsora a következő: 1. Nentwich J.: A törpék és gnómok országában, két szólamu kar, éneklék a tanítóképző intézet IV. éves növendékei. Törpék és gnómok: Bartha Józika, Debreceni Annus, Majda Gizi, Huber Feri, Mattyasovszky Henriette, Ott Lajos 1. elemi oszt. növ. Fejér Erzs, Jobbágy Lili, Konrad Marianne 2. elemi oszt. növ. — 2. Murai Károly: Bűvészet, vigjáték egy felvonásban. Személyek: Bandi, Strausz Karesi III. el. o. n. Pista, Leidl Henrik III. el. o. n. Giza, Irinyi Ilke IV. el. o. n. Lina, Udvardy Mariska IV. el. o. n. Mama, Adamek Vilma IV. p. o. n. 3. Fuchs O. Suszterinasok, énekkettős. előadják: Barna Mariska és Gavallér Ilona I. é. tan. k. növ. 4. Makai Emil: A szenerád, monolog, előadja: Riesz Erzsébet IV. p. o. n. — 5. Chwatal F.: Symphonia, zongorán előadják: Kurián Margit és Vámos Stefánia tovább képz. növendék, gyermekhangszereken kísérik: Antal Jolán, Fried Juliska, Kontsek Laci Mandel Mariska, Nagy Brigitta, Onodi Erzsike, Tikos Etel, Tikos Magda III. el., Szentpály Annus, Than Ilonka, Vámos Adus. Wágner Erzs IV. el., Balogh Irén, Dall' Asta Margit, Devits Margit, Popper Annus, Vidovich Andrea III. p., Husz Mici, Szalay Irén II. p., Lesska Marika III. p., Kardos Giza IV. p., Engeszen Janka I. é. és Eisenmann Anna III. é. tan. k. n. — 6. Rákosi Viktor: A menekült, humoreszk, előadja: Tabajdi Lenke IV. é. tan. k. növ. 7. Lavotta kesergője, az Oeskai Brigadérosból, vonósötös. előadják: Korda Rózsi II. é., Sajó Berta IV. é, Guró Ilona III. é, Horváth Irma II. é. és Pattermann Ida I. éves tan. k. n. — 8. Berezik Árpád: A kis Blaháné, vigjáték dalokkal, 1 felvonásban. Személyek: Madeleine Lukács Annus II. p. o. n. Magda Juhász Ilona tov. k. növ. Margit Gonyd Klári I. p. o. növ. Viki Boros Anna II. p. o. n. Kálmán Fridmanszky Ann IV. p. o. n. Loránt Czabán Dani IV. elemi osztályu növendék. Inas Fényes Alice III. p. oszt. növendék. 9. Stojanovits Jenő: Nász a lepkekirály udvarában. Daljáték. Szereplők: Pillangó Eta IV. é. tan. k. n. Pillangó király kisasszony Percel Etel III. é. tk. n. Oriási pillangó herceg Czieleszky Margit IV. é.

tk. n. A légy Járossy Margit III. é. tk. n. A méh Szaploneczay Irén IV. é. tk. n. A szarvasbogár Szarukán Lili II. é. tk. n. A darázs Péterffy Margit IV. é. tk. n. A hős cincér Horváth Irma II. é. tk. n. A szunyog Lelkes Janka II. é. tk. n. A Szent-János-bogár Golonya Ilona III. é. tk. n. Kar a tanítónőképítő-intézet énekkarából. — Városunk intelligens közönsége már a multból ismeri, minő magas színvonalon szoktak állania Svetits-zárda e farsangi mulatságai. Rendszeresen az szokott történni, hogy 2-3 nappal előbb már nincsen eladó jegy, eladás alatt pedig a terem oly zsúfolt, hogy ember legyen, a ki ott egy gombostűt leejteni képes. A szép cél: szegény leánykáknak lehetségessé tenni a kiképzést, megismeremli ezt a páratlan pártolást. Így állván a dolog, rendszeresen úgy segítenek a bajon, hogy kétszer-háromszor is megismétlik az előadást. Valószínűleg így lesz most is s ez esetben a második előadás hétfőn, ünnep d. u. 5 órakor lenne.

Árvaügyi bizottsági ülés. A debreceni ev. ref. egyház árvaügyi bizottsága jan. 30-án azaz ma délután 5 órakor az egyház tanácsstermében Diesdóffy József lelkész elnöklése mellett ülést tart, melyen folyó ügyeket tárgyal.

TAVIRATOK.

Lemondó képviselő.

Ujbánya, január 29. (Saját tudósítónk távirata.) Ruffy Pál ma kijelentette választóinak, hogy lemond a mandátumáról és ismét a gyermekmenhelyek kormánybiztosa lesz, mely állásáról az összeférhetetlenségi törvény életbe lépésekor lemondott.

Egy énekesnő a királynál.

Bécs, január 29. (Saját tudósítónk távirata.) A király ma kihallgatáson fogadta Bellincioni Gemma énekesnőt, a ki megköszönte a kamaranékesnői címet. Felsőre rendkívül szeretetreméltó volt a művésznőhöz.

Öngyilkos ügyvéd.

Nyitra, január 29. (Saját tudósítónk távirata.) Dr. Gutvill Pál nyitrai tekintélyes ügyvéd ma reggel az itteni temetőben anyja sirján agyonlőtte magát. Az öngyilkosság nagy részvétet keltett.

Az olasz külügyminiszter betegsége.

Róma, január 29. (Saját tudósítónk távirata.) Míg a minisztertanács ülésén Prinetti olasz külügyminiszter a királynak aláírás végett egy okiratot adott át, hirtelen elszédült és eszméletét veszve a földre rogyott. A váratlan rosszul lét nagy megdöbbenést keltett. Lakására szállították, hol betegesen fekszik.

Gabonatözsde.

Budapest, január 29. (Saját tudósítónk távirata.) Buzakinálát mérsékelt, vételekdv korlátolt. Nyugodt irányzat mellett 12.000 métermázsza került forgalomba változatlan áron. Egyéb gabonanemek változatlanok. Idő: szép.

Buza áprilisra	7.63—64.
Rozs áprilisra	6.64—65.
Zab áprilisra	6.12—14.
Tengeri májusra	5.94—95.
Repce augusztusra	11.75—85.

BUDAPESTI TUDÓSÍTÁS.

A szász királyi család regénye. Drezdai hírek szerint nagy feltűnést kelt, hogy a szász trónörökös pár válópörének tárgyalását két hétre elhalasztották. Mindenki azt hitte, hogy az ügyet egy napon letárgyalják és meghozzák az ítéletet. Az elnapolás indokait illetőleg hivatalos részről minden felvilágosítást megtagadnak, úgy hogy az okokat csak gyanítani lehet. A legvalószínűbb feltevés az, hogy a trónörökös nével újabb tárgyalásokat indítanak arra nézve, hogy ne kérje a házasság felbontását, a minek fejében azután megfelelő évi járadékot kap és megfogják neki engedni, hogy időnkint láthassa a gyermekeit. — Ugyanis a szász udvar mindenképen megakarná akadályozni azt, hogy a leendő szász király anyja Gironnél legyen. Főleg pedig az a hír hatott kellemetlenül, hogy a trónörökös az evangélikus vallásra akar áttérni. Hogy ezt mind elkerüljék, újabb tárgyalásokat kezdenek a trónörökös nével és ezért halasztották el a válópört. Az elhalasztás annál különösebb, mint-hogy néhány nappal azelőtt a hivatalos „Dresdner Journál” is kijelentette, hogy a pörben elnapolás semmi esetben se lesz. A fordulat tehát úgy látszik, tegnap állt be a tárgyaláson, és így történt, hogy a két fél ügyvédei, Körner és Zelme együttesen kérték a halasztást. Itt megemlítjük, hogy Mária Jozefa főhercegnőnek Drezdába való utazását is a válópörrel hozzák összeköttetésbe.

A Dunáról. A Duna jége az enyhe időjárás következtében meglazult az egész szakaszon, s Bajánál is bomlásban van. A folyam egész szakaszán áradás állt be. A jég a fővárosnál ma reggel megmozdult, s a Margithidtól a Ferenc-József hidig sűrű jéggel borított. A víz rohamosan növekedett, s ma 318 centiméteren állt, tegnap óta 44 cm. áradással. A

Eladó.

Üzem nagyobbítás miatt eladó egy üzemben lévő Robey et Comp. féle 22 lóerejű Cornvall kazán 2442 mtr. tüzfelülettel és egy 5 légkörnyomású gőzgép.

Bővebb fölvilágosítást ad a tulajdonos:

Özv. Szöllösy Imréné,
Fődés.

mellékfolyókon a jég és vízviszonyokban változás nem állt be.

A pangermán író sajtópöro. Korn Arturt, a hírhedt pangermán író tavaly egy *Izgatás* című verse miatt, a mely azzal végződik, hogy aki *nem német, hitvány ember*, — a szegedi esküdtsek hat hónapi államfogházra és 200 korona-pénzbüntetésre ítélte. Az ítélet ellen Korn Artur semmisségi panasszal élt, melyet ma tárgyal a Kuria s mely elutasított. Így tehát az ítélet jogerőre emelkedett.

MULATSÁG.

Az iparoskör táncvigalma. Vasárnap, azaz február hó 1-én lesz az *Arany Bika* disztermében, melyre az érdeklődők figyelmét ezuton is felhívjuk. Igen kedves mulatság lesz ez, magyaros, vidám és jóízű.

VÁROSI SZINHÁZ

Ma pénteken, 1903. évi január 30-án: „B”

Monna Vanna.

Dráma 3 felvonásban. Irta: Maurice Maeterlinck.
Fordította: Ábrányi Emil.

SZEMÉLYEK:

Güido Colonna, a pizai csapatok parancsnoka	Klenovits Gy.
Marco Colonna, Güdio atyja	Sebestyén Géza
Giovanna (Monna Vanna) Güdio felesége	Jeszenszkyne I.
Prinzivalle, a firenzi hadak kapitánya	Palágyi Lajos
Borso, hadnagy	Szilágyi Aladár
Torello, hadnagy	Nagy Dezső
Trivulzio, a flórenzl köztársaság biztosa	Farkas Béla
Vedió, a Prinzivalle titkárja	Virágháty Lajos

Eladó

Rudolf trónörökös
Osztrák-Magyar Monarchiaja.

Füzetekben német nyelven.

Egy negyed árban.

Kifogástalan, tiszta állapotban.

Czím megtudható a: Kiadóhivatalban.

Meghívás.

Az Alföldi takarékpénztár Debreczenben részvénytársaság
XXX-ik évi rendes közgyűlését

1903-ik évi február hó 15-én 10 órakor, saját üzleti helyiségben tartja meg, melyre a részvényesek tisztelettel meghívotnak.

Az igazgatóság jelentése az intézet irodájában 1903 február hó 1 től az érdekeltek által megtekinthető.

A tanácskozás tárgyai:

1. Az igazgatóság jelentése, a zárszámadásokkal és a nyereség felosztása iránti javaslattal.
2. A felügyelő bizottság jelentése.
3. Két kilépő igazgatósági tag helyének választás utáni betöltése.
4. Öt választmányi tag megválasztása.

Örökös tavasz megkezdése.

Nemesak szép levágott virágok és kötött csokrok, de nagy mennyiségű cserepekben nyíló virágok is vannak állandóul készletben, u. m.: jáczintok, tulipánok, Primulok, Cyclamon, valamint cameliák és azaleák olesó árban és nagy választékban.

A t. közönség b. pártfogását kérve, kiváló tisztelettel

Paczelt János,
mag- és virágkereskedő.

Kiadó lakás.

A Hunyady-utczában kiadó egy kényelmes uri lakás, áll: 2 utczai szoba, egy előszoba, 3 udvari szoba, egy kézi kamara, egy üveges folyosó, pineze konyha, kamara, pineze és mosó konyhából. Kiadó 1903 évi május 1-től. Évi bér 1200 korona.

Bővebb felvilágosítást ad a Kiadóhivatal.

Egyedül valódi angol

Thierry A. gyógyszerész BALZSAMA.

Egészségtügyi hatóság által megvizsgálva és véleményezve. Az üvegek felszerelése a kereskedelmi védjegy törvényvédelme alatt áll.

Ez a balzsam belsőleg és külsőleg használ. — Ez a balzsam: 1. Felülmulhatatlanul hatékony gyógyszer a tüdő és mell minden betegségeiben, enyhíti a hurutot és megszünteti a váladékot, elállítja a fájdalmas köhögést és meggyógyítja az ilyen bajokat, még ha idülték is. 2. Kitűnően használ torokgyulladásnál, rekedtségnél és a torok minden betegségeiben stb. 3. Minden lázt alaposan megszüntet. 4. Meglepő gyorsan meggyógyítja a gyomorgörcsöt, kólikát és hasesikarást. 5. Gyöngéd székelést okoz és tisztítja a vért meg a veséket, megszünteti a lépkört és a mélabut és megerősíti az étvágyat és emésztést. 6. Kitűnően szolgál fogfájásnál, odvas fogaknál, szájpohadásnál és minden fog- és szájbetegségeknél, megszünteti a felbőfögést és a száj meg a gyomor rossz szagát. 7. Külső használatban csodás gyógyszert képez minden sebre, lázas kiütések, sipoly, szemölcsök, égett sebek, fagyott tagok, rüh, korszó bőrkiütések ellen, megszünteti a fejfájás, zugást, szaggatást, köszvényt, fül-fájást stb. Vigyázni kell mindig a zöld apáca védjegyre, mely fent látható! Legbiztosabb védelem a hamisítások ellen, ha közvetlenül hozatjuk a gyárból, eredeti karton dobozokban; bérmentve bármely postaállomásra Ausztria-Magyarországon 13 kis, vagy 6 kettős üveg 4 korona. Bosznia-Hercegovinába 4 korona 60 fillér. Kevesebb nem küldetik. Küldés esakis az összeg előre való utalványozása mellett.

Thierry A. gyógyszerész balzsama és centifolia kenőcse.

Ez a gyógyszerében felülmulhatatlan két szer soha sem romlik meg, hanem ellenkezőleg mentől öregebbek, annál értékesebbé és hatékonyabbakká válnak, sem fagy, sem meleg meg nem árt nekik, minél fogva minden évszakban használhatók. Csaknem mindig mehozják a segélyt és sikert, legalább az orvos megérkeztéig; természetesen soha sem szabad hamisítványokhoz vagy más hatástalan, ugynevezett pótszerekhez nyulni, melyekért csak hiába dobjuk ki a pénzt, hanem forduljunk mindenkor csak ezen két rég kipróbált, kitűnő, olesó, megbízható, amellet teljesen ártalmatlan, világhírű szerhez, melyet minden eshetőségre készen, minden családban készletben kell tartani. Ahol nem lehet valódi minőségben, a valódiság minden ismervével megkapni, ott rendeljék meg közvetlenül ily ezim alatt:

— Thierry (Adolf) Örangyal-gyógyszertára Pregrada Rohitsch Sauerbrunn mellett. —

Központi raktár Budapesten, Török József gyógyszerésznél, Zágrábban Mittelbach S. gyógyszerésznél és Bécsben Brady C. gyógyszerésznél.

DEBRECZEN.

Ajánlja az újabb időben gazdagon és a legmodernebb anyagokkal dusan felszerelt

könyvnyomdáját,

mely különösen alkalmas minden olyan nyomtatványok előállítására, melyeknek az izléses külső belbecsét is emelni van hivatva.

Csapó-utczá 9.

LÁSZLÓ JÓZSEF könyvnyomdája.

Telefon 275.

De éppen olyan csinnal és lehető olesó árban készít mindennemű egyszerű nyomtatványokat is és ezeknek nemesak csinos, hibátlan, hanem gyors előállításáért is felelősséget vállal.

— A papir gyári árban számíttatik. —

Vidéki megrendeléseket a legpontosabban teljesít. Hirdetések a „SZABADSÁG” című politikai napilapban a legolcsóbban számítva köztetetnek.

Telefon 275.

Debrecen, nyomtatott László József könyvnyomdájában.